

<p>УХВАЛЕНО вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди протокол № 6 від «29» червня 2021 року</p>		<p>Система управління якістю ХНПУ імені Г. С. Сковороди</p> <p>ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</p> <p>ЦИФРОВА ДИДАКТИКА</p>	<p>ЗАТВЕРДЖЕНО Ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди Ю. Бойчук</p> <p>від «30» червня 2021 р.</p>
--	---	--	---

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

Цифрова дидактика

(назва навчальної дисципліни)

рівня вищої освіти _____ **другого (магістерського)**
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань _____ **01 Освіта / Педагогіка**
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності _____ **011 Освітні, педагогічні науки**
(код і назва спеціальності)

освітня програма _____ **Освітологія**
(шифр і назва)

Шифр за навчальним планом _____ **1.8**

Розробники програми: **Пономарьова Наталія, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інформатики, декан фізико-математичного факультету**

Олефіренко Надія, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри інформатики

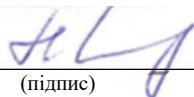
Балацинова Алла, кандидат педагогічних наук, доцент, докторант кафедри освітології та інноваційної педагогіки

Рецензенти: **Лунячек Вадим Едуардович, завідувач кафедри креативної педагогіки та інтелектуальної власності Української інженерно-педагогічної академії, доктор педагогічних наук, професор**

Доценко Світлана Олексіївна, завідувач кафедри інформаційних технологій ХНПУ імені Г. С. Сковороди, доктор педагогічних наук, доцент

Обговорено та рекомендовано до затвердження вченою радою фізико-математичного факультету протокол № 9 від «25» червня 2021 року

Голова ради

(підпис)

(Пономарьова Н.)

(прізвище та ініціали)

Схвалено центром ліцензування, акредитації і контролю якості освіти

Директор

(підпис)

(Єсьман І.)

(прізвище та ініціали)

1. Пояснювальна записка

Програма нормативної навчальної дисципліни «Цифрова дидактика» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Передумови вивчення дисципліни

- 1.1. Філософія освіти;
- 1.2. Психологія розвитку особистості;
- 1.5. Продуктивна педагогіка та методика викладання педагогічних дисциплін.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Цифрова дидактика» є підготовка здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти до розв'язання складних професійних задач забезпечення якості навчання і викладання, педагогічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах реалізації технологій дистанційного та змішаного навчання.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Цифрова дидактика» є формування у здобувачів вищої освіти загальних і спеціальних (фахових, предметних) компетентностей.

Загальні компетентності:

ЗК3 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК7 Здатність гармонізувати групову взаємодію учасників освітнього процесу, виявляти лідерство, використовувати сучасні технології управління;

Спеціальні компетентності:

СК3 Здатність усвідомлювати суть основних закономірностей психічного розвитку людини, виявляти та використовувати в практичній/дослідницькій діяльності психологічні характеристики вікових періодів, методи дослідження психології розвитку;

СК5 Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проєкти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти, створювати індивідуалізоване навчальне і/або підтримуюче середовище;

СК9 Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій в освітній та дослідницькій діяльності;

СК10 Здатність забезпечувати науковий, методичний супровід продуктивної педагогічної діяльності.

Результати навчання за дисципліною

У результаті опанування змісту навчальної дисципліни здобувачі мають досягнути таких програмних результатів навчання:

РН2 Використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності;

РН5 Організувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, методик викладання педагогічних дисциплін, управляти навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів освіти й об'єктивно оцінювати результати навчання;

РН7 Створювати відкрите психологічно безпечне освітнє середовище, зокрема віртуальне, спрямоване на забезпечення результатів навчання, надавати рекомендації щодо його поліпшення;

РН8 Викладати освітні компоненти в закладах вищої освіти на високому рівні, визначати цілі навчання, створювати новий освітній контент, використовувати новітні методики, інструменти і технології, необхідні для досягнення програмних результатів навчання;

РН13 Здійснювати педагогічне оцінювання результатів навчання для внутрішнього забезпечення якості освіти, проводити самооцінювання освітньої діяльності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 5 кредитів ЄКТС 150 годин.

2. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

Модуль 1. *Дидактичні аспекти цифрового навчання*

Тема 1.1. *Вступ до цифрової дидактики*

Цифровізація – сучасна тенденція розвитку освіти України. Особливості «цифрових» поколінь здобувачів освіти (покоління Y, покоління Z).

Поняття «дидактика» і «цифрова дидактика». Дидактичний трикутник і дидактичний тетраедр. Модель ТРАСК (Technological Pedagogical Content Knowledge): базові принципи, сутність.

Профіль готовності педагога до цифрового навчання.

Тема 1.2. *Загальна характеристика дистанційного та змішаного навчання*

Поняття «дистанційне навчання», «дистанційна форма», «дистанційні технології». Переваги та виклики дистанційного навчання.

Поняття «змішане навчання». Основні компоненти змішаного навчання. Моделі змішаного навчання (ротація за станціями, ротація за лабораторіями, індивідуальна ротація, перевернутий клас, модель самостійного змішування, гнучка модель, поглиблена віртуальна модель). Переваги та виклики впровадження моделей змішаного навчання.

Тема 1.3. *Планування й організація освітнього процесу в умовах змішаного навчання*

Визначення цілей та формулювання очікуваних результатів навчання. Розроблення критеріїв оцінювання результатів навчання. Структурування змісту навчального матеріалу.

Особливості організації освітнього процесу в умовах змішаного навчання. Види навчальної діяльності в онлайн та офлайн форматах. Організація та підтримка здорового, безпечного, розвивального, психологічно комфортного, інклюзивного віртуального освітнього середовища.

Планування робочого дня педагога під час змішаного навчання.

Типові помилки при організації змішаного навчання.

Тема 1.4. *Інструменти для змішаного навчання*

Поняття «технологія» та «інструмент». Цифрові інструменти для підтримки навчального процесу (для підготовки до вивчення нового матеріалу, для подання нової інформації, для тренування, для виконання завдань, для перевірки знань, для рефлексії, для комунікації між учасниками), критерії їх вибору. «ПАДагогічне колесо» Аллана Керрінгтона.

Тема 1.5. *Спільне (колаборативне) навчання*

Спільне навчання, навчання у співпраці та кооперативне навчання. Принципи успішного спільного навчання. Форми спільного навчання. Переваги спільного навчання.

Спільне навчання в Інтернеті. Умови успішного спільного навчання в Інтернеті. Групова динаміка. Оцінювання спільного навчання в Інтернеті.

Тема 1.6. *Електронний коучинг*

Ролі електронного коуча (організаційна, соціальна, педагогічна / предметна). Залучення здобувачів освіти та стимулювання внутрішньої мотивації. Етапи підтримки здобувачів освіти в електронному навчанні.

Значення зворотного зв'язку у процесі навчання. Види зворотного зв'язку.

Особливості електронної (комп'ютерно-опосередкованої) комунікації. Цифрові інструменти для електронного коучингу, критерії їх вибору.

Модуль 2. *Проектування й реалізація електронних освітніх ресурсів*

Тема 2.1. *Сутність електронних освітніх ресурсів та їх місце у системі дидактичних засобів*

Електронні освітні ресурси та електронні дидактичні ресурси. Поняття та специфіка електронних дидактичних ресурсів. Місце дидактичних електронних ресурсів у системі дидактичних засобів. Функціональні можливості дидактичних електронних ресурсів у навчальному процесі.

Тема 2.2. *Проектування та реалізація електронних ресурсів, які забезпечують успішність у вивченні навчального матеріалу*

Тренінгова функція електронних ресурсів. Адаптивні тренажери. Інструментарій створення електронних тренажерів. Технологічні прийоми створення інтерактивних та нелінійних презентацій. Засоби візуалізації навчальної інформації. Інфографіка. Інструментарій розробки інфографіки. Інтерактивні плакати.

Тема 2.3. *Проектування та реалізація електронних ресурсів, які забезпечують контроль й діагностику навчальних досягнень*

Сутність та специфіка контрольних, діагностичних та моніторингових заходів. Інструментальні засоби розробки засобів контролю й діагностики навчальних досягнень. Реалізація контрольних заходів в середовищі MOODLE.

Тема 2.4. *Експертне оцінювання електронних освітніх ресурсів*

Психолого-педагогічні вимоги до електронних освітніх ресурсів. Технічні та здоров'язбережувальні вимоги до електронного ресурсу. Ергономічні вимоги до електронного освітнього ресурсу. Педагогічна експертиза електронного ресурсу як діяльність, спрямована на формування обґрунтованої оцінки якості розробленого ресурсу та встановлення його відповідності навчальним цілям. Змістовно-наукова, методична та дизайн-ергономічна експертиза. Критерії й показники якості дидактичного електронного ресурсу.

3. Засоби діагностики успішності навчання

Поточний контроль у формі співбесіди, захисту творчих робіт під час семінарських / практичних занять, оцінювання якості виконання навчальних тестів і завдань самостійної роботи, само та взаєморефлексія; модульна контрольна робота.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання залік

5. Рекомендовані джерела

Базова

1. Биков В. Ю. Цифрова трансформація суспільства і розвиток комп'ютерно-технологічної платформи освіти і науки України. *Педагогіка і психологія*. 2019. № 2. С. 15–21.

2. Дистанційна освіта : метод. рек. для орг. позааудитор. самост. роботи, підгот. до підсумкової атестації / А. І. Прокопенко та ін. ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків : ХНПУ, 2016. 22 с.

3. Дмитренко С., Долгова Д., Харченко Н. Click-навчання. Методика організації освітньої діяльності з дітьми нового покоління. Київ : Шк. світ, 2020. 120 с.

4. Литвинова С. Г. Інформатизація і цифровізація загальної середньої освіти: ініціативи й освітнє впровадження. *Педагогіка і психологія*. 2019. № 2. С. 22–29.

5. Технології дистанційного навчання: методологія створення та супроводу навчальних курсів : навч. посіб. / А. І. Прокопенко та ін. ; Харків. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Харків : Мітра, 2019. 81 с.

Допоміжна

1. Білоусова Л. І., Олефіренко Н. В. Електронний навчальний посібник у системі засобів навчання інформатики в школі. *Теорія та методика навчання математики, фізики, інформатики*: зб. наук. пр. Кривий Ріг : Вид. відділ НМетАУ, 2011. Вип. ІХ. С. 424–429.

2. Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю., Шевченко Л. С. Інформаційні технології навчання: інноваційний підхід : навчальний посібник / за ред. Гуревича Р. С. Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2012. 348 с. URL: <http://kist.ntu.edu.ua/textPhD/itn.pdf>.

3. Зеленська Л. Д., Балацінова А. Д. Використання засобів електронного навчання у професійній підготовці сучасного вчителя в умовах переходу до епохи «Smart» // Smart-образование в smart-обществе: возможные пути адаптации : материалы XVII ежегод. Междунар. науч.-практ. конф. (Харьков, 14 февр. 2019 г.). Харьков : Изд-во НУА, 2019. С. 92–94. URL: <https://u.to/FO4hGw>.

4. Кадемія М. Ю., Шахіна І. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі : навчальний посібник. Вінниця : ТОВ «Планер», 2011. 220 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_741_96203634.pdf.

5. Кухаренко В. М., Бондаренко В. В. Екстрене дистанційне навчання в Україні : монографія. Харків : Вид-во КП «Міська друкарня», 2020. 409 с. URL: https://duan.edu.ua/images/News/UA/Departments/Management/2020/monograph_ekstr_dyst_navch.pdf.

6. Олефіренко Н. В. Інформаційно-комунікаційні технології у шкільній освіті зарубіжних країн. *Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах*. 2010. № . С. 19–28.

7. Олефіренко Н. В. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до проектування дидактичних електронних ресурсів : монографія. Харків : Вид-во ТОВ «Щедра садиба плюс», 2014. 336 с.

8. Олефіренко Н. В. Проектування дидактичних електронних ресурсів на засадах функціонального підходу : навч. посіб. Харків : ХНПУ, 2014. 72 с.

9. Теорія та практика змішаного навчання : монографія / В. М. Кухаренко та ін. Харків : «Міськдрук», НТУ «ХП», 2016. 284 с. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/23536/3/Kukhareno_Teoriia_ta_praktyka_2016.pdf.

6. Додаткові ресурси

1. Всеукраїнська школа онлайн : платформа для дистанційного та змішаного навчання учнів 5–11 класів та методичної підтримки вчителів. URL: <https://lms.e-school.net.ua/>.

2. Дія. Цифрова освіта : Національна онлайн-платформа для розвитку цифрової грамотності. URL: <https://osvita.dia.gov.ua/>.

3. Інститут модернізації змісту освіти : сайт. URL: <https://imzo.gov.ua/natsionalna-osvitnya-elektronna-platforma/>.

4. Coursera : global online learning platform. URL: <https://www.coursera.org/>.

5. EdEra : студія онлайн-освіти. URL: <https://www.ed-era.com/>.

6. Prometheus : платформа масових відкритих онлайн-курсів. URL: <https://prometheus.org.ua/>.